

МИНИСТЕРСТВО ОБРАЗОВАНИЯ И НАУКИ РСО-АЛАНИЯ
ГОСУДАРСТВЕННОЕ БЮДЖЕТНОЕ
ОБЩЕОБРАЗОВАТЕЛЬНОЕ УЧРЕЖДЕНИЕ
СРЕДНЯЯ ОБЩЕОБРАЗОВАТЕЛЬНАЯ ШКОЛА № 47

ОБСУЖДЕНО
На заседании Педагогического совета
Протокол № 1 от 31.08.2023 г.

РАБОЧАЯ ПРОГРАММА

учебного предмета
«РОДНАЯ (ОСЕТИНСКАЯ) ЛИТЕРАТУРА»
для 9 класса основного общего образования
на 2023-2024 учебный год

Владикавказ - 2023

Кусæн программа ирон литературæйæ (9-æм кълас)

Æмбарынгæнæн фыстæг

9-æм къласы ирон литературæйы Кусæн программа цæттæгонд æрцыд **Федералон паддзахадон ахуырадон стандарты домæнтæм гæсгæ. Кусæн программа арæст у** «Ирон æвзаг æмæ литературæйы программæтæ 1-11 къластæн»-ы бындурыл (**Программæйы автортæ:** Джыккайты Шамил, Хъантемыраты Римæ, Мамиаты Изетæ, Гусæздæрты Азæ; сфидар æй кодта Республикæ Цæгат Ирыстон-Аланийы Иумæйаг æмæ профессионалон ахуырады министрад, Дзæуджыхъæу, 2005).

Адæмы монон царды кæддæриддæр стыр ахадындынад уыдис фольклор æмæ аив литературæйæн. Уыдоны нывæфтыд æрцыд сæ цард, сæ историйы ахсджиагдæр цаутæ, сæ зонадон фæлтæрддынад. Уыдоны ис зонды суадон, ныхасы фидауц æмæ бæрзонд идейæтæ. Дзырдаивадæн йæ нысаниуæг фæуæлдæр ис нæ рæстæджы. Уый рæзгæ фæлтæры хъомыл кæны гуманизм æмæ граждайнаг идеалтыл, фидар кæны адæмы удварн, уымæй рæзынц монон æмæ культурон традицитæ. Уымæ гæсгæ скъолайы куысты ахъазæгдæр у литературæ ахуыр кæнын. Сусæггаг нæу, абоны ахуырдаутæ арæх нал кæсынц литературон уацмыстæ, зынтæй æмбарынц тексты анализ, сæ логикон хъуыдыкæнынад фæлæмæгъдæр, удварны хъомыладмæ нал ис фæг цæстæнгас.

Мадæлон литературæ нымæд у федералон, æнæмæнгхъæугæ предметыл, ног ахуырадон стандартты йын ис сæрмагонд бынат.

Программæйы нысан æмæ хæстæ

-литературæйы фæрцы скъоладзауты иумæйаг культурæ рæзын кæнын;

- литературæйы æмбарынад бацамонын;
- литературон уацмысыл æнцой кæнгæйæ, цардæн аргъ кæнын, цард æнкъарын;
- ахуырдаутæм рæзын кæнын чиныгкæсæджы культурæ;
- ныхасы арæхстдзинадтæ райрæзын кæнын æмæ а.д.

Стандартты домæнтæм гæсгæ арæст программæтæ æмæ ахуыртæ «филологи»-йæ хъуамæ арæст уой ахæм уагыл.

Мадæлон литературæ:

1) чингуытæ кæсын æмæ литературæ ахуыр кæныны ахадындынад адæймаджы миддунейы рæстæн цы пайда сты, уый бамбарын; чингуытæ кæсыныл фæцалх кæнын,

2) литературæ адæмы национ-культурон хæзна кæй у, адæмы цард хуыздæр бамбарыны фæрæз кæй у, уый æнкъарын;

3) мадæлон æвзагыл фыст хуыздæр уацмыстæ ахуыр кæныны фæрцы банкъарын кæнын мадæлон æвзаджы коммуникативон-эстетикон гæнæнтæ, мадæлон æвзаг адæмæн сæ химбарынады фæрæз кæй у, уый;

4) хъомыл кæнын:

а) хорз эстетикон æнкъарæнтæ кæмæ ис,

æ) фысгæ æмæ дзургæ ныхасы алыхуызон жанртæй пайда кæнгæйæ, хи хъуыдытæ раст æргом кæнынмæ чи арæхсы,

б) бакаст уацмыс равзарынмæ, уый фæдыл хи хъуыдытæ раггом кæнын чи зоны;

в) уæгъд рæстæг чингуытæ кæсынмæ чи тырны, ахæм чиныгкæсæджы;

5) алыхуызон этнокультурон традицитæ цы аивадон уацмысы æвдыст цæуынц, уый раст æмбарыныл фæцалх кæнын;

б) амонын аивадон уацмысы структурон æмæ эстетикон æвзæрст.

Ирон литературæ ахуыр кæныны предметон фæстуджытæ

- ирон литературæйæ аивадон тексты бындурыл зонындынадтæ райсын; литературон уацмыс анализ кæнынмæ арæхстдзинад хуыздæр кæнын;
- аивадон уацмыстæ кæсыны культурæ рæзын кæнын.

Уымæ стыр нысаниуæг ис аивадон литературæйы фæрцы удварны хъомылады фарстатыл кусынæн, абоны рæстæгæн аргъ кæнын зонынæн; æгъдау, кад, намыс, патриотизм æмæ граждайнаг хæстæ цы сты, уый зонынæн; гуманон дунембарынад æмæ национ химбарынадæй хайджын кæнынæн; литературон уацмысы эстетикон æнкъарæнтæ æмбарынæн; ирон адæмы национ культурæйы сæйраг миниуджытæ литературон тексты агурынæн; ирон литературæйы нысаниуæг æмбарынæн, йæ бастдзинад æндæр адæмты литературæтимæ, культурæтимæ иртасынæн.

Стандартæм гæсгæ скъоладзаутæ литературæйæ райсдзысты ахæм зонындынадтæ æмæ арæхстдзинадтæ:

-иумæйаг культурон-литературон арæхстдзинадтæ: литературон уацмыс арф æнкъарын; ирон литературæйы бастдзинад æппæтдунеон литературæтимæ æмбарын; кæсыны культурæ бæрзонд кæнын; библиотекейы, интернеты информаци агурын зонын;

-царды зынаргъдæр цы хæзнатæ сты, уыдон иртасынмæ арæхсын: алыварсы дунемæ уарзон цæстæй кæсын; царды алы фæзындмæ хи цæстæнгас дарын; æмбарын литературæйы нысаниуæг адæймаджы удварны

хъомылады; адæймаджы фауинаг миниуджытæм критикон цæстæнгасæй кæсын; литературон уацмысы агурын дзуæппытæ зæрдæагайæг фæрстытæн;

-кæсыны культурае бæрзонддæр кæнынмæ арæхстдзинад: литературон уацмысмæ сфæлдыстадон цæстæнгасæй кæсын; зæрдæмæ хæстæг темæтыл уацмыстæ æвзарын æмæ сæ кæсын; литературон уацмысы цы дуг æмæ культурайы кой цæуы, уыдоны æдыл арæст диалогон ныхасы архайын; уацмысы сæйраг персонажты миддунейæн æмæ архайдтытæн аргъ кæнын зонын;

-ныхас кæнын; ныхасы стилистай раст пайда кæнын зонын.

9 къласы ахуыр кæнынц литературайы истори. Ам æрмæг лæвæрд цæуы хронологион уагыл. Программæмæ хаст æрцыдысты ирон литературайы ахъазгадæр фæзындтæ æмæ зынгæ фысджыты уацмыстæ. Æвзæрст цæуынц, зонынадæн, идейон æмæ эстетикон хъомыладæн цас ахъаз сты, уыцы принципмæ гæсгæ.

9 къласы литературæ лæвæрд цæуы историон принциптæм гæсгæ. Уым зыны литературон процесс, йæ рæзты историон, æхсæнадон æмæ культурон уавæртæ. Программайы лæвæрд цæуы литературон рæзты периоды иумæйаг характеристикæ, стæй, уыцы периоды зынгæдæр цы фысджытæ уыд, уыдоны сфæлдыстадæй сæйрагдæр уацмыстæ. Классиктæй уæлдай программæйы цы фысджытæ ис, уыдоны сфæлдыстад бæлвырдæй фæзынд литературон рæзтыл æмæ йын ис историон – культурон ахаддзинад. Уымæ хыгъд цæуынц литературон здæхтыты хуызтæ (романтизм, символизм, реализм) æмæ сæ зынгæдæр минæвæртты аивадон сентыстытæ.

Программайы мидис.

Ирон советон лит-рæ 1917-1929 азты. **1с**

Колыты Аксо.1с. Колыты Аксойы цард æмæ сфæлдыстад. Аксо-дины чингуытæ тæлмацæнæг, фыццаг поэтикон фæлварæнты автор («Мады Майрæмы кадзы зарæг», «Мах фыд», «Чырыстийы рухс райгасдзинад.»

Агъуызаты Иуане.3с.Фыссæджы тыххæй ныхас. Кадæг «Алгъуызы кадæг» - ы композицион арæст; йæ темæ æмæ идейæ. Авторы патриотизм æмæ гуманизм кадæджы. Алгъуызы фæлгонц.

Мамсыраты Темырболат. 2с. – фыццаг ирон национ поэт «Сагъæстæ». Райгуырæн бæстæ уарзыны мотивтæ. Мамсыраты Темырболаты поэзийы. «Рынчын æмæ рынчынфæрсæг», «Ме' мгармæ». «Авдæны зард».

Хъаныхъуаты Инал.4с. Иналы царды хабæрттæ, йæ' сфæлдыстады сæйраг мотивтæ. Поэты хæс йæ адæмы раз, йæ фæндиæгтæ, йæ бæллицтæ «Фæндон»-ы. Ирон адæмы цардыуаг æмæ æгъдæуттæ очерк «Ирон хъæуы»-йы. Хицæн адæймæгты фæлгонцтæ уацмысы. «Хохæгтæ- лигъдæттæ» -йы адæмон трагеди.

Хетæгкаты Къоста.7с. Къоста-поэт æмæ революцион демократ. «Ракæс»-ы катый адæмы æфхæрд æмæ тыхстыл, «Салдат»-ы катый ныййарæгыл. Национ хæдбардзинад æмæ цудзинадмæ сидт æмдзæвгæтæ «Додой» æмæ «Катый»-ы. Лирикон геройы уды рæсугъддзинад æмдз. «Хæрзбон»-ы. «Мæрдты бæсты» -йы диссæгтæ, сæ этикон æмæ социалон мидис. Поэмæ «Фатимæ»-йы мидис, йæ идейæ. Цауты историон рæстæг. Ибрагим æмæ Дзæмболаты фæлгонцтæ. Фатимæ -йæ рæстæджы разгадæр зондылхæст сылгоймаг. Поэмæ «Кæуæг айнаг»-ы мидис æмæ идейæ. Публицистон уац(этнографион очерк)«Особа.»

Тугъанты Батырбег. 2с. *Фыссæджы царды хабæрттæ, сфæлдыстады фæндаг. Хæххон адæмы царды нывтæ йæ прозайы. Уацмысы «Æгъдаумæ гæсгæ» -йы мидис æмæ идейæ: тугисын æмæ йæ антигуманон хъуыды.*

Къубалты Алыксандыр.4с. Фыссæджы культурон æмæ сфæлдыстадон куыст. «Æфхæрдты Хæсанæ»- социалон æфхæрды ныхмæ тохы мотивтæ. Иунæджы фæлгонц кадæджы. Госæма – ирон патриахалон сылгоймаг.

Гæдиаты Секъа. 8с. Ирон критиктæ Секъайы тыххæй. Секъайы прозайыл афæлгæст. Радзырд «Дыса» -йы мидис. Сылгоймаджы уæззау хъысмæт. «Хо æмæ æфсымæр»-ы адæмы уавæр феодалон дуджы. «Саударæг ус»-ы хæххон царды нывтæ. Секъайы лирика, йæ сæйраг мотивтæ.Æмлæвæгæтæ «Æнкъард хъуыды», «Тæхуды», «Къæвда»-йы мидис æмæ сæйраг идейæтæ. Адæмон хъайтары

традициатæ Секъайы поэзийы. Поэты идеал- адамы æфхæрды ныхмæ тохгæнæг идеал – Чермен. Секъайы баснятæ, сæ социалон мидис æмæ этикон хъуыдытæ «Сырдыты емына», «Минас»-ы. Гуырдызбеты Бласкъа.4 с. Гуырдызбеты Бласкъайы царды хабæрттæ. Йе сфæлдыстады сæйраг мотивтæ. «Къоста», «Магуыр усгур», «Абырæг». Комеди «Æдылы»-йы социалон конфликт. Хангуассæйы хъысмæт.

Ирон периодикон мыхуыры фæзынд.

Гæдиаты Цомахъ.3с. Цомахъы цард æмæ йе сфæлдыстад. «Тохы хъæр»-ы бæстæйы уавæр, йæ аххоссæгтæ, тохмæ сидт. «Фæдис» -ы, уайдзæф дызæрдыггæнæг фæлтæртæн. Дзыллæсты ахадындынад историон рæзты æмдзæвгæ «Адам»-ы.

Байаты Гаппо.1с. Байаты Гаппойы æхсæнадон æмæ культурон архайæг, йæ цардвæндаг. «Мæлдзы æмæ цъырцъыраг», «Дзæбидыр æмæ саг»- ы таурæгъон æмбисæндтæ.

Тлатты Хох.2с. Тлатты Хохы цардвæндаг. Утопион уацмыс «Фын»- ы сюжетон мидис. «Фын» - фидæны цардарæзты ныв.

Цæголты Георги.2с. Цæголты Георгийы цардвæндаг æмæ сфæлдыстадон фæндаг. Георгийы ахаст Къостамаæ «Къостайы ингæны уæлхъус»

Коцойты Арсени.5с. Коцойты Арсени цард æмæ æхсæнадон архайд. «Афтæ дæр вæййы»-ы мидис. «Цыппар æмæ ссæдз бон»-йы лæппуйы хъысмæт. Радзырд «Тазырæт»-ы конфликт. Базаргæджытæ æмæ хицауады æнаккаг митæ радзырд «Тохы бон»- ы. Коцойты Арсени сфæлдыстады ахадындынад ирон литературæйы.

Илас Æрнигон. 1с. Илас Æрнигоны сфæлдыстад. «Арфæ рака», «Сомы».

Райгуырæн бæстæйы хъысмæтыл сагъæс йæ æмдз. «Куы ркастæн», «Æрмыс иу мæн», «Хæрзбон.»

Брытъиаты Елбыздыхъо. 8с. Брытъиаты Елбыздыхъо – ирон театр æмæ драматургийы бындурæвæрæг. Ирон сылгоймаджы хъысмæтыл сагъæс; драма «Дыууæ хойы» темæ. Феодалон мыггагон æгъдæуттæ æмæ сæ фæстиуджытæ. Драмæйы конфликт. Асиат æмæ Хансиат – ирон сылгоймаджы ног типтæ. Фыдæлты мæлинаг æгъдæутты хъахъхъæнджытæ. Ног зондахаст хæсджытæ. (Хъамболат, Хъылцъыхъо, Пупæ). Фæллойдæнæг адамы сæрибарыл тох трагеди «Амыран»-ы. Трагедийы сæйраг архайджытæ. Бесæйы фæлгонц. Елбыздыхъо сфæлдыстады ахадындынад ирон литературæйы.

Хъороты Дауыт.3с. Хъороты Дауыты цард æмæ сфæлдыстад «Æз нæ уыдтæн, гæды уыди».

Чиновникты фæлгонцтæ. Фæсдзæуины психологи уацмысы.

Токаты Алихан.3с. Токаты Алиханы цард æмæ сфæлдыстадыл афæлгæст. «Цыкурайы фæрдыг»- курдиат æмæ зонындынады символ. «Хохы цард» -ы хъынцъым хохаг магуыр адамы уæззау царды æууæлтыл.

Цæлыккаты Ахмæт.2с. Цæлыккаты Ахмæты цард æмæ æхсæнадон архайд. Туркмæ лидзыны трагикон цаусей цуныв радзырд «Фæстаг бæх»-ы. Уацмыс «Туг тугæй æхсадæуы» - йы мидис.

Сæйраг домæнтæ 9 – æм къласы ахуыргæнинагты зонындынагтæ æмæ архæстдзинагтæм.

Уацмыстæ наизустæ ахуыр кæнынæн.

Гæдиаты Цомахъ «Адам».

Барахъты Гино «Азджериты Куыцкъ» (Скъуыддзаг).

Малиты Георги. Скъуыддзаг поэмæ «Темур – Алсахъ»-æй.

Кочысаты Мухарбег «Фыстæг мæ мадмæ»

Калоты Хазби « Хорзæй баззай, Ир».

Плиты Грис «Салдат».

Ахуыргæнинагтæ хъуамæ зоной:

- фысджыты цард æмæ сфæлдыстад;
- цы уацмыстæ ахуыр кодтой, уыдоны сюжеттæ, композицийы хицæндзинагтæ, фæлгонцтæ;
- этикон характеры тыххæй æмбарынад;

- æмбарынадтæ: æмдзæвгæ, поэмæ, радзырд, драмæ, трагедии, роман, фыссæджы индивидуалон стили сæйраг миниуджытæ;
- наизусть ахуыр кæнынмæ цы уацмыстæ амынд цæуы, уыдон.

Ахуыргæнинагтæ хъуамæ арæхсой:

- фыссæджы арæст аивадон нывтæ иртасын æмæ æвдисын;
- уацмыс анализ кæнын, йæ хæйттæ хынцгæйæ;
- эпос, лирика, драмæ кæрæдзийы иртасын;
- уацмысы хъайтарæн характеристика дæттын, цалдæр уацмысы хъайтарты кæрæдзийыл абарын;
- авторы ахаст уацмысы архайджытæм æмæ цаутæм иртасын;
- уацмыс аив кæсын;
- хи сæрмагонд дзургæ æмæ фысгæ ныхасмæ пълан саразын;
- литературон – критикон æмæ публицистикон уацтæн, стæй ахуыргæнаджы лекцийæн хи куысты пълан, тезистæ, конспект аразын;
- литературон темæйыл доклад кæнæ реферат бацæттæ кæнын;
- нырыккон литературон фæзындтæн аргъ кæнын.

Ахуыры рæстæджы пайдагонд цæудзысты репродуктивон и продуктивон ахуыры методтæ:

- информацийон технологи;
- цæстуынгæ æрмæг,
- ИКТ,
- уацмыстæм иллюстраци,
- амонæн литература.

Æрмæг куыд æмбæрстгонд æрцыд, уый сбæрæг гæнæны хуызтæ:

тест саразын; фысгæ, дзургæ дзуæппытæ; нывæцæн, изложени.

Контролы формæтæ

- индивидуалон
- къордæй
- фронталон

Контролы хуызтæ

- развæлгъау
- æрвылбон
- тематикон
- хатдзæг

Урочыты хуызтæ:

- урок-ног æрмæг амынд
- урок-практикон куыст
- уроки-хъазт
- компьютерон урок
- урок -къордты куысты формæ
- ныхасы рæзты куыст
- интеграцигон урок

Технологитæ:

- традицион технологи;
- архайды технологитæ;
- иннæ предметты бастдзинадимæ
-

- **9-æм къласы Кусæн программæйы нысантæ æмæ хæстæ баххæст кæнынæн ахуырты рæстæг пайдагонд цæудзæн ахæм ахуырадон фæрæзтæй :**

Ахуыргæнæн чингуытæ:

- Ирон литературæ. Хрестомати. 9-æм кълас. Дзасохты Фатимæ. – Дзæуджыхъæу: «Ир», 2013 – 311 ф.

Ахуыргæнæн уæлæмхасæн æрмæг скъоладзаутæн:

1. Бзаров Р.С. История в осетинском предании: Сюжет о Чермене, - Владикавказ, 1993.
2. Джусойты Н. *Ирон аив дзырды сæрвæлтау*. Цхинвал, 1966 аз.
3. Джыккайты Ш. *Ныхасы фарн*.- Дзæуджыхъæу, 1996 аз.
4. Джыккайты Ш. Критикон уацты æмбырдгонд. 2 хайы. – Дзæнджыхъæу,
5. Джыккайты Ш. Ирон литературæйы истори. Дзæуджыхъæу, 2002.
6. Салагаева З.М. Четыре этюда об осетинской прозе. – Орджоникидзе, 1970.
7. *Поэзийы фарн* : Критикон уацтæ. – Орджоникидзе, 1980 аз.
8. *Зонадон – критикон уацтæ*. – Дзæуджыхъæу, 1991 аз.

**Кусæн программа
ирон литературæйæ, 9-æм кълас,
æдæппæт 34 сах**

№	сахæт тæ	нымæ ц	Урочы хуыз, тип	Урочы темæ	Универсалон ахуырадон архæйдтытæ	Фæстиуджытæ
1				<p>Разныхас. Ирон литературæйы рæзты периодизаци. Адæмы рагисторийы цаутæ æмæ этногенез (скифтæ, Ирон сæрмæттæ, алантæ). Ирон фыссынады рагон цыртдзæвæнтæ .Фыццаг ирон лит-он уацмыс «Мах уыдыстæм фараст æфсымæры.» Фыццаг ирон скъолатæ; фыццаг ирон чиныг.</p>	<p>Регулятивон: ахуырадон нысан æвæрын, ахуырадон архæйдтытæ сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын</p> <p style="text-align: center;">базонæн уаа</p> <p>хи ныхас раст рацаразын зонын, проблемæ раст сбæрæг кæнын хъæугæ информаци ссарын зонын æмбаргæ куыст</p> <p style="text-align: center;">коммуникативон уаа</p> <p>фæрстытæ æвæрын, хи хъуыдытæ æргом кæнын, ахуырты æмгуыстады пълан аразын</p> <p style="text-align: center;">удгоймагон уаа</p> <p>æнкъарын ирон æвзаджы ахадындзинад нæ адæмы царды, мадæлон æвзаджы аивдзинад , Фыдыбæстæм æмæ мадæлон æвзагмæ уарзондзинад гурын кæнын.</p>	;
1				Колыты Аксойы		Колыты Аксойы цард

			<p>цард æмæ сфæлдыстад. Аксо-дины чингуытæ тæлмацгæнæг, фыццаг поэतिकон фæлварæнты автор («Мады Майрæмы кадзы зарæг», «Мах фыд», «Чырыстийы рухс райгасдзинад.»</p>		<p>æмæ сфæлдыстад. Аксо-дины чингуытæ тæлмацгæнæг, фыццаг поэतिकон фæлварæнты автор («Мады Майрæмы кадзы зарæг», «Мах фыд», «Чырыстийы рухс райгасдзинад.»</p>
1			<p>Æгъуызаты Иуане</p> <p>Фыссæджы тыххæй ныхас. Кадæг «Алгъуызы кадæг» - ы композицион арæзт; йæ темæ æмæ идейæ.</p>	<p>Регулятивон: ахуырадон нысан æвæрын, ахуырадон архæйдтытæ сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын</p> <p>базонæн уаа</p> <p>хи ныхас раст рацаразын зонын, проблемæ раст сбæрæг кæнын хъæугæ информаци ссарын зонын æмбаргæ куыст</p> <p>коммуникативон уаа</p> <p>фæрстытæ æвæрын, хи хъуыдытæ æргом кæнын, ахуырты æмгуыстады пълан аразын</p> <p>удгоймагон уаа</p> <p>æнкъарын ирон æвзæджы ахадзындзинад нæ адæмы царды, мадæлон æвзæджы аивдзинад , Фыдыбæстæм æмæ мадæлон æвзагмæ уарзондзинад гурын кæнын.</p>	<p>Фыссæджы тыххæй ныхас. Кадæг «Алгъуызы кадæг» - ы композицион арæзт; йæ темæ æмæ идейæ. Авторы патриотизм æмæ гуманизм кадæджы. Алгъуызы фæлгонц.</p>
			<p>Авторы патриотизм</p>	<p>Регулятивон: ахуырадон нысан æвæрын,</p>	

			<p>æмæ гуманизм кадæджы.</p>	<p>ахуырадон архæйдтытæ сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын</p> <p style="text-align: center;">базонæн уаа</p> <p>хи ныхас раст рацаразын зонын, проблемæ раст сбæрæг кæнын хъæугæ информаци ссарын зонын æмбаргæ куыст</p> <p style="text-align: center;">коммуникативон уаа</p> <p>фæрстытæ æвæрын, хи хъуыдытæ æргом кæнын, ахуырты æмгуыстады пълан аразын</p> <p style="text-align: center;">удгоймагон уаа</p> <p>æнкъарын ирон æвзаджы ахадындзинад нæ адæмы царды, мадæлон æвзаджы аивдзинад , Фыдыбæстæм æмæ мадæлон æвзагмæ уарзондзинад гурын</p>	
			<p>Алгъуызы фæлгонц.</p>	<p>Регулятивон: ахуырадон нысан æвæрын, ахуырадон архæйдтытæ сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын</p> <p style="text-align: center;">базонæн уаа</p> <p>хи ныхас раст рацаразын зонын, проблемæ раст сбæрæг кæнын хъæугæ информаци ссарын зонын æмбаргæ куыст</p> <p style="text-align: center;">коммуникативон уаа</p> <p>фæрстытæ æвæрын, хи хъуыдытæ æргом кæнын, ахуырты æмгуыстады пълан аразын</p> <p style="text-align: center;">удгоймагон уаа</p>	

				<p>æнкъарын ирон æвзаджы ахадьндзинад нæ адæмы царды, мадæлон æвзаджы аивдзинад , Фыдыбæстæм æмæ мадæлон æвзагмæ уарзондзинад гурын</p>	
1			<p>Мамсыраты Темырболат – фыццаг ирон национ поэт «Сагъæстæ».</p>	<p>Регулятивон: ахуырадон нысан æвæрын, ахуырадон архæйдтытæ сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын</p> <p style="text-align: center;">базонæн уаа</p> <p>хи ныхас раст рацаразын зонын, проблемæ раст сбæрæг кæнын хъæугæ информаци ссарын зонын æмбаргæ куыст</p> <p style="text-align: center;">коммуникативон уаа</p> <p>фæрстытæ æвæрын, хи хъуыдытæ æргом кæнын, ахуырты æмгуыстады пълан аразын</p> <p style="text-align: center;">удгоймагон уаа</p> <p>æнкъарын ирон æвзаджы ахадьндзинад нæ адæмы царды, мадæлон æвзаджы аивдзинад , Фыдыбæстæм æмæ мадæлон æвзагмæ уарзондзинад гурын</p>	<p>фыццаг ирон национ поэт «Сагъæстæ». Райгуырæн бæстæ уарзыны мотивтæ. Мамсыраты Темырболаты поэзийы. «Рынчын æмæ рынчынфæрсæг», «Ме' мгармæ». «Авдæны зард».</p>
			<p>Райгуырæн бæстæ уарзыны мотивтæ. Мамсыраты Темырболаты поэзийы. «Рынчын æмæ</p>	<p>Регулятивон: ахуырадон нысан æвæрын, ахуырадон архæйдтытæ сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын</p> <p style="text-align: center;">базонæн уаа</p> <p>хи ныхас раст рацаразын зонын, проблемæ раст сбæрæг кæнын хъæугæ информаци ссарын зонын</p>	

			рынчынфæрсæг», «Ме' мгармæ». «Авдæны зард».	æмбаргæ куыст коммуникативон уаа фæрстытæ æвæрын, хи хъуыдытæ æргом кæнын, ахуырты æмгуыстады пълан аразын удгоймагон уаа æнкъарын ирон æвзаджы ахадындзинад нæ адæмы царды, мадæлон æвзаджы аивдзинад , Фыдыбæстæм æмæ мадæлон æвзагмæ уарзондзинад гурын	
2			Хъаныхъуаты Иналы царды хабæрттæ, йе' сфæлдыстады сæйраг мотивтæ. Поэты хæс йæ адæмы раз, йæ фæндиæгтæ, йæ бæллицтæ «Фæндон»-ы.	Регулятивон: ахуырадон нысан æвæрын, ахуырадон архæйдтытæ сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын базонæн уаа хи ныхас раст рацаразын зонын, проблемæ раст сбæрæг кæнын хъæугæ информаци ссарын зонын æмбаргæ куыст коммуникативон уаа фæрстытæ æвæрын, хи хъуыдытæ æргом кæнын, ахуырты æмгуыстады пълан аразын удгоймагон уаа æнкъарын ирон æвзаджы ахадындзинад нæ адæмы царды, мадæлон æвзаджы аивдзинад , Фыдыбæстæм æмæ мадæлон æвзагмæ уарзондзинад гурын	Иналы царды хабæрттæ, йе' сфæлдыстады сæйраг мотивтæ. Поэты хæс йæ адæмы раз, йæ фæндиæгтæ, йæ бæллицтæ «Фæндон»-ы. Ирон адæмы цардыуаг æмæ æгъдауттæ очерк «Ирон хъæуы»-йы. Хицæн адæймагты фæлгонцтæ уацмысы. «Хохæгтæ- лигъдæттæ» -йы адæмон трагеди.
			Ирон адæмы	Регулятивон: ахуырадон нысан æвæрын,	

			<p><i>цардыуаг æмæ æгъдæуттæ очерк «Ирон хъæуы»-йы.</i></p>	<p>ахуырадон архæйдтытæ сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын</p> <p>базонæн уаа</p> <p>хи ныхас раст рацаразын зонын, проблемæ раст сбæрæг кæнын хъæугæ информаци ссарын зонын æмбаргæ куыст</p> <p>коммуникативон уаа</p> <p>фæрстытæ æвæрын, хи хъуыдытæ æргом кæнын, ахуырты æмгуыстады пълан аразын</p> <p>удгоймагон уаа</p> <p>æнкъарын ирон æвзаджы ахадындынад нæ адæмы царды, мадæлон æвзаджы аивдынад , Фыдыбæстæм æмæ мадæлон æвзагмæ уарзондынад гурын</p>	
			<p><i>Хицæн адæймæгты фæлгонцтæ уацмысы.</i></p>	<p>Регулятивон: ахуырадон нысан æвæрын, ахуырадон архæйдтытæ сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын</p> <p>базонæн уаа</p> <p>хи ныхас раст рацаразын зонын, проблемæ раст сбæрæг кæнын хъæугæ информаци ссарын зонын æмбаргæ куыст</p> <p>коммуникативон уаа</p> <p>фæрстытæ æвæрын, хи хъуыдытæ æргом кæнын, ахуырты æмгуыстады пълан аразын</p> <p>удгоймагон уаа</p>	

				<p>æнкъарын ирон æвзаджы ахадьндзинад нæ адæмы царды, мадæлон æвзаджы аивдзинад , Фыдыбæстæм æмæ мадæлон æвзагмæ уарзондзинад гурын</p>		
			<p><i>«Хохæгтæ-лигъдæттæ» - йы адæмон трагеди.</i></p>	<p>Регулятивон: ахуырадон нысан æвæрын, ахуырадон архæйдтытæ сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын</p> <p>базонæн уаа</p> <p>хи ныхас раст рацаразын зонын, проблемæ раст сбæрæг кæнын хъæугæ информаци ссарын зонын æмбаргæ куыст</p> <p>коммуникативон уаа</p> <p>фæрстытæ æвæрын, хи хъуыдытæ æргом кæнын, ахуырты æмгуыстады пълан аразын</p> <p>удгоймагон уаа</p> <p>æнкъарын ирон æвзаджы ахадьндзинад нæ адæмы царды, мадæлон æвзаджы аивдзинад , Фыдыбæстæм æмæ мадæлон æвзагмæ уарзондзинад гурын</p>		
	4			<p><i>Къоста-поэт æмæ революцион демократ. «Ракæс»-ы</i></p>	<p>Регулятивон: ахуырадон нысан æвæрын, ахуырадон архæйдтытæ сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын</p> <p>базонæн уаа</p> <p>хи ныхас раст рацаразын зонын, проблемæ раст сбæрæг кæнын хъæугæ информаци ссарын зонын</p>	<p>Къоста-поэт æмæ революцион демократ. «Ракæс»-ы катый адæмы æфхæрд æмæ тыхстыл, «Салдат»-ы катый ныййарæгыл. Национ хæдбардзинад æмæ</p>

			<p><i>катай адамы æфхæрд æмæ тыхстыл, «Салдат»-ы катай ныййарæгыл.</i></p>	<p>æмбаргæ куыст коммуникативон уаа фæрстытæ æвæрын, хи хъуыдытæ æргом кæнын, ахуырты æмгуыстады пълан аразын удгоймагон уаа æнкъарын ирон æвзæджы ахадындынад нæ адамы царды, мадæлон æвзæджы аивдынад, Фыдыбæстæм æмæ мадæлон æвзæгмæ уарзондынад гурын</p>	<p>иудзынадмæ сидт æмдзæвгæтæ «Додой» æмæ «Катай»-ы. Лирикон геройы уды рæсугъддынад æмдз. «Хæрзбон»-ы. «Мæрдты бæсты» -йы диссæгтæ, сæ этикон æмæ социалон мидис. Поэмæ «Фатимæ»-йы мидис, йæ идейæ. Цауты историон рæстæг. Ибрагим æмæ Дзамболаты фæлгонцтæ. Фатимæ -йæ рæстæджы раззагдæр зондылхæст сылгоймаг. Поэмæ «Кæуæг айнаг»-ы мидис æмæ идейæ. Публицистон уац(этнографион очерк)«Особа.»</p>
			<p><i>Национ хæдбардынад æмæ иудзынадмæ сидт æмдзæвгæтæ</i></p>	<p>Регулятивон: ахуырадон нысан æвæрын, ахуырадон архæйдтытæ сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын базонæн уаа хи ныхас раст рацаразын зонын, проблемæ раст сбæрæг кæнын хъæугæ информаци ссарын зонын æмбаргæ куыст</p>	

			<p>«Додой» <i>семæ</i> «Катай»-ы.</p>	<p>коммуникативон уаа фæрстытæ æвæрын, хи хъуыдытæ æргом кæнын, ахуырты æмгуыстады пълан аразын удгоймагон уаа æнкъарын ирон æвзаджы ахадьндзинад нæ адæмы царды, мадæлон æвзаджы аивдзинад , Фыдыбæстæм æмæ мадæлон æвзагмæ уарзондзинад гурын</p>	
			<p><i>Лирикон геройы</i> <i>уды</i> <i>рæсугъддзинад</i> <i>æмдз.</i> «Хæрзбон»-ы.</p>	<p>Регулятивон: ахуырадон нысан æвæрын, ахуырадон архæйдтытæ сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын базонæн уаа хи ныхас раст рацаразын зонын, проблемæ раст сбæрæг кæнын хъæугæ информаци ссарын зонын æмбаргæ куыст коммуникативон уаа фæрстытæ æвæрын, хи хъуыдытæ æргом кæнын, ахуырты æмгуыстады пълан аразын удгоймагон уаа æнкъарын ирон æвзаджы ахадьндзинад нæ адæмы царды, мадæлон æвзаджы аивдзинад , Фыдыбæстæм æмæ мадæлон æвзагмæ уарзондзинад гурын</p>	
			<p>«Мæрдты</p>	<p>Регулятивон: ахуырадон нысан æвæрын, ахуырадон архæйдтытæ сбæрæг кæнын,</p>	

			<p><i>бæсты» -йы</i> <i>диссæгтæ, сæ</i> <i>этикон æмæ</i> <i>социалон мидис.</i></p>	<p>ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын</p> <p>базонæн уаа</p> <p>хи ныхас раст рацаразын зонын, проблемæ раст сбæрæг кæнын хъæугæ информаци ссарын зонын æмбаргæ куыст</p> <p>коммуникативон уаа</p> <p>фæрстытæ æвæрын, хи хъуыдытæ æргом кæнын, ахуырты æмгуыстады пълан аразын</p> <p>удгоймагон уаа</p> <p>æнкъарын ирон æвзаджы ахадындзинад нæ адæмы царды, мадæлон æвзаджы аивдзинад , Фыдыбæстæм æмæ мадæлон æвзагмæ уарзондзинад гурын</p>	
			<p><i>Поэмæ</i> <i>«Фатимæ»-йы</i> <i>мидис, йæ</i> <i>идейæ. Цæуты</i> <i>историон</i> <i>рæстæг.</i></p>	<p>Регулятивон: ахуырадон нысан æвæрын, ахуырадон архæйдтытæ сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын</p> <p>базонæн уаа</p> <p>хи ныхас раст рацаразын зонын, проблемæ раст сбæрæг кæнын хъæугæ информаци ссарын зонын æмбаргæ куыст</p> <p>коммуникативон уаа</p> <p>фæрстытæ æвæрын, хи хъуыдытæ æргом кæнын, ахуырты æмгуыстады пълан аразын</p> <p>удгоймагон уаа</p> <p>æнкъарын ирон æвзаджы ахадындзинад нæ адæмы</p>	

				царды, мадæлон æвзæджы аивдзинад , Фыдыбæстæм æмæ мæдæлон æвзæгмæ уарзондзинад гурын	
1			<i>Ибрагим æмæ Дзамболаты фæлгонцтæ.</i>	Регулятивон: ахуырадон нысан æвæрын, ахуырадон архæйдтытæ сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын базонæн уаа хи ныхас раст рацаразын зонын, проблемæ раст сбæрæг кæнын хъæугæ информаци ссарын зонын æмбаргæ куыст коммуникативон уаа фæрстытæ æвæрын, хи хъуыдытæ æргом кæнын, ахуырты æмгуыстады пълан аразын удгоймагон уаа æнкъарын ирон æвзæджы ахадындзинад нæ адæмы царды, мадæлон æвзæджы аивдзинад , Фыдыбæстæм æмæ мæдæлон æвзæгмæ уарзондзинад гурын	
			<i>Фатимæ -йæ рæстæджы раззагдæр зондылхæст Н/Р/К. сылгоймаг.</i>	Регулятивон: ахуырадон нысан æвæрын, ахуырадон архæйдтытæ сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын базонæн уаа хи ныхас раст рацаразын зонын, проблемæ раст сбæрæг кæнын хъæугæ информаци ссарын зонын æмбаргæ куыст	

				<p>коммуникативон уаа</p> <p>фәрстытә авәрын, хи хъуыдытә әргом кәнын, ахуырты әмгуыстады пълан аразын</p> <p>удгоймагон уаа</p> <p>әнкәрын ирон әвзәджы ахадындзинад нә адәмы царды, мадәлон әвзәджы аивдзинад , Фыдыбәстәм әмә мадәлон әвзагмә уарзондзинад гурын</p>	
			<p><i>Нывәцән</i> <i>«Сылгоймаджы</i> <i>фәлгонц</i> <i>Къостайы</i> <i>сфәлдыстады»</i> <i>ныффыссынмә</i> <i>цәттәгәнән</i> <i>урок.</i></p>	<p>Регулятивон: ахуырадон нысан авәрын, ахуырадон архәйдтытә сбәрәг кәнын, ахуыры фәстиуджытә рагацау сбәрәг кәнын</p> <p>базонән уаа</p> <p>хи ныхас раст рацаразын зонын, проблемә раст сбәрәг кәнын хъәугә информаци ссарын зонын әмбаргә куыст</p> <p>коммуникативон уаа</p> <p>фәрстытә авәрын, хи хъуыдытә әргом кәнын, ахуырты әмгуыстады пълан аразын</p> <p>удгоймагон уаа</p> <p>әнкәрын ирон әвзәджы ахадындзинад нә адәмы царды, мадәлон әвзәджы аивдзинад , Фыдыбәстәм әмә мадәлон әвзагмә уарзондзинад гурын</p>	.
			<p><i>Поэмә «Кәуәг</i></p>	<p>Регулятивон: ахуырадон нысан авәрын, ахуырадон архәйдтытә сбәрәг кәнын,</p>	.

				<p>айнаг»-ы мидис емæ идейæ.</p>	<p>ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын</p> <p>базонæн уаа</p> <p>хи ныхас раст рацаразын зонын, проблемæ раст сбæрæг кæнын хъæугæ информаци ссарын зонын æмбаргæ куыст</p> <p>коммуникативон уаа</p> <p>фæрстытæ æвæрын, хи хъуыдытæ æргом кæнын, ахуырты æмгуыстады пълан аразын</p> <p>удгоймагон уаа</p> <p>æнкъарын ирон æвзаджы ахадындзинад нæ адæмы царды, мадæлон æвзаджы аивдзинад , Фыдыбæстæм æмæ мадæлон æвзагмæ уарзондзинад гурын</p>	
				<p>Публицистон уац(этнографио н очерк)«Особа.»</p>	<p>Регулятивон: ахуырадон нысан æвæрын, ахуырадон архæйдтытæ сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын</p> <p>базонæн уаа</p> <p>хи ныхас раст рацаразын зонын, проблемæ раст сбæрæг кæнын хъæугæ информаци ссарын зонын æмбаргæ куыст</p> <p>коммуникативон уаа</p> <p>фæрстытæ æвæрын, хи хъуыдытæ æргом кæнын, ахуырты æмгуыстады пълан аразын</p> <p>удгоймагон уаа</p> <p>æнкъарын ирон æвзаджы ахадындзинад нæ адæмы</p>	

				царды, мадæлон æвзаджы аивдзинад , Фыдыбæстæм æмæ мадæлон æвзагмæ уарзондзинад гурын	
	2с			Тугъанты Батырбег.. Фыссæджы царды хабæрттæ, сфæлдыстады фæндаг. Хæххон адæмы царды нывтæ йæ прозæйы.	Фыссæджы царды хабæрттæ, сфæлдыстады фæндаг. Хæххон адæмы царды нывтæ йæ прозæйы. Уацмысы «Æгъдаумæ гæсгæ» -йы мидис æмæ идейæ: тугисын æмæ йæ антигуманон хъуыды.
				Уацмысы «Æгъдаумæ гæсгæ» -йы мидис æмæ идейæ: тугисын æмæ йæ антигуманон хъуыды.	
	2			Къубалты	Регулятивон: ахуырадон нысан æвæрын, Фыссæджы культурон

			<p><i>Алыксандыры</i> <i>культурон æмæ</i> <i>сфæлдытадон</i> <i>куыст.</i> <i>«Æфхæрдты</i> <i>Хæсанæ»-</i> <i>социалон</i> <i>æфхæрды</i> <i>ныхмæ тохы</i> <i>мотивтæ</i></p>	<p>ахуырадон архæйдтытæ сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын</p> <p style="text-align: center;">базонæн уаа</p> <p>хи ныхас раст рацаразын зонын, проблемæ раст сбæрæг кæнын хъæугæ информаци ссарын зонын æмбаргæ куыст</p> <p style="text-align: center;">коммуникативон уаа</p> <p>фæрстытæ æвæрын, хи хъуыдытæ æргом кæнын, ахуырты æмгуыстады пълан аразын</p> <p style="text-align: center;">удгоймагон уаа</p> <p>æнкъарын ирон æвзæджы ахадындзинад нæ адæмы царды, мадæлон æвзæджы аивдзинад , Фыдыбæстæм æмæ мадæлон æвзагмæ уарзондзинад гурын</p>	<p>æмæ сфæлдытадон куыст. «Æфхæрдты Хæсанæ»- социалон æфхæрды ныхмæ тохы мотивтæ. Иунæджы фæлгонц кадæджы. Госæма – ирон патриахалон сылгоймаг.</p>
			<p><i>Иунæджы</i> <i>фæлгонц</i> <i>кадæджы.</i></p>	<p>Регулятивон: ахуырадон нысан æвæрын, ахуырадон архæйдтытæ сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын</p> <p style="text-align: center;">базонæн уаа</p> <p>хи ныхас раст рацаразын зонын, проблемæ раст сбæрæг кæнын хъæугæ информаци ссарын зонын æмбаргæ куыст</p> <p style="text-align: center;">коммуникативон уаа</p> <p>фæрстытæ æвæрын, хи хъуыдытæ æргом кæнын, ахуырты æмгуыстады пълан аразын</p> <p style="text-align: center;">удгоймагон уаа</p>	

				<p>æнкъарын ирон æвзаджы ахадьндзинад нæ адæмы царды, мадæлон æвзаджы аивдзинад , Фыдыбæстæм æмæ мадæлон æвзагмæ уарзондзинад гурын</p>	
1			<p><i>Госæма – ирон патриахалон сылгоймаг.</i></p>	<p>Регулятивон: ахуырадон нысан æвæрын, ахуырадон архæйдтытæ сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын</p> <p>базонæн уаа</p> <p>хи ныхас раст рацаразын зонын, проблемæ раст сбæрæг кæнын хъæугæ информаци ссарын зонын æмбаргæ куыст</p> <p>коммуникативон уаа</p> <p>фæрстытæ æвæрын, хи хъуыдытæ æргом кæнын, ахуырты æмгуыстады пълан аразын</p> <p>удгоймагон уаа</p> <p>æнкъарын ирон æвзаджы ахадьндзинад нæ адæмы царды, мадæлон æвзаджы аивдзинад , Фыдыбæстæм æмæ мадæлон æвзагмæ уарзондзинад гурын</p>	
			<p><i>Нывæцæн хуи æвзæрст темæйæ.</i></p>	<p>Регулятивон: ахуырадон нысан æвæрын, ахуырадон архæйдтытæ сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын</p> <p>базонæн уаа</p> <p>хи ныхас раст рацаразын зонын, проблемæ раст сбæрæг кæнын хъæугæ информаци ссарын зонын</p>	

				<p>æмбаргæ куыст</p> <p style="text-align: center;">коммуникативон уаа</p> <p>фæрстытæ æвæрын, хи хъуыдытæ æргом кæнын, ахуырты æмгуыстады пълан аразын</p> <p style="text-align: center;">удгоймагон уаа</p> <p>æнкъарын ирон æвзаджы ахадындзинад нæ адæмы царды, мадæлон æвзаджы аивдзинад , Фыдыбæстæм æмæ мадæлон æвзагмæ уарзондзинад гурын</p>	
4			<p><i>Ирон критиктæ</i></p> <p><i>Секъайы</i></p> <p><i>тыххæй.</i></p> <p><i>Секъайы</i></p> <p><i>прозæйыл</i></p> <p><i>афæлгæст.</i></p>	<p>Регулятивон: ахуырадон нысан æвæрын, ахуырадон архæйдтытæ сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын</p> <p style="text-align: center;">базонæн уаа</p> <p>хи ныхас раст рацаразын зонын, проблемæ раст сбæрæг кæнын хъæугæ информаци ссарын зонын æмбаргæ куыст</p> <p style="text-align: center;">коммуникативон уаа</p> <p>фæрстытæ æвæрын, хи хъуыдытæ æргом кæнын, ахуырты æмгуыстады пълан аразын</p> <p style="text-align: center;">удгоймагон уаа</p> <p>æнкъарын ирон æвзаджы ахадындзинад нæ адæмы царды, мадæлон æвзаджы аивдзинад , Фыдыбæстæм æмæ мадæлон æвзагмæ уарзондзинад гурын</p>	<p>Ирон критиктæ Секъайы тыххæй. Секъайы прозæйыл афæлгæст. Радзырд «Дыса» -йы мидис. Сылгоймаджы уæззау хъысмæт. «Хо æмæ æфсымæр»-ы адæмы уавæр феодалон дуджы. «Саударæг ус»-ы хæххон царды нывтæ. Секъайы лирика, йæ сæйраг мотивтæ.Æмлзæвгæтæ «Æнкъард хъуыды», «Тæхуды», «Къæвда»-йы мидис æмæ сæйраг идейæтæ. Адæмон хъайтары традицитæ Секъайы поэзийы.</p>

						Поэты идеал- адамы афхæрды ныхмæ тохгæнæг идеал – Чермен. Секъайы баснятæ, сæ социалон мидис æмæ этикон хъуыдытæ «Сырдыты емынæ», «Минас»-ы.
				<i>Радзырд «Дыса» -йы уæззау хъысмæт.</i>	<p>Регулятивон: ахуырадон нысан æвæрын, ахуырадон архæйдтытæ сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын</p> <p style="text-align: center;">базонæн уаа</p> <p>хи ныхас раст рацаразын зонын, проблемæ раст сбæрæг кæнын хъæугæ информаци ссарын зонын æмбаргæ куыст</p> <p style="text-align: center;">коммуникативон уаа</p> <p>фæрстытæ æвæрын, хи хъуыдытæ æргом кæнын, ахуырты æмгуыстады пълан аразын</p> <p style="text-align: center;">удгоймагон уаа</p> <p>æнкъарын ирон æвзаджы ахадындзинад нæ адамы царды, мадæлон æвзаджы аивдзинад , Фыдыбæстæм æмæ мадæлон æвзагмæ уарзондзинад гурын</p>	
				<i>«Хо æмæ æфсымæр»-ы адамы уавæр</i>	<p>Регулятивон: ахуырадон нысан æвæрын, ахуырадон архæйдтытæ сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын</p> <p style="text-align: center;">базонæн уаа</p>	

			<p>феодалон дуджы.</p>	<p>хи ныхас раст рацаразын зонын, проблемæ раст сбæрæг кæнын хъæугæ информаци ссарын зонын æмбаргæ куыст</p> <p>коммуникативон уаа</p> <p>фæрстытæ æвæрын, хи хъуыдытæ æргом кæнын, ахуырты æмгуыстады пълан аразын</p> <p>удгоймагон уаа</p> <p>æнкъарын ирон æвзаджы ахадындзинад нæ адæмы царды, мадæлон æвзаджы аивдзинад , Фыдыбæстæм æмæ мадæлон æвзагмæ уарзондзинад гурын</p>	
			<p>«Саударæг ус»-ы хæххон царды нывтæ.</p>	<p>Регулятивон: ахуырадон нысан æвæрын, ахуырадон архæйдтытæ сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын</p> <p>базонæн уаа</p> <p>хи ныхас раст рацаразын зонын, проблемæ раст сбæрæг кæнын хъæугæ информаци ссарын зонын æмбаргæ куыст</p> <p>коммуникативон уаа</p> <p>фæрстытæ æвæрын, хи хъуыдытæ æргом кæнын, ахуырты æмгуыстады пълан аразын</p> <p>удгоймагон уаа</p> <p>æнкъарын ирон æвзаджы ахадындзинад нæ адæмы царды, мадæлон æвзаджы аивдзинад ,</p>	

				<p>Фыдыбæстæм æмæ мадæлон æвзагмæ уарзондзинад гурын</p>	
2			<p><i>Секъайы</i> <i>лирика,</i> <i>йæ</i> <i>сæйраг</i> <i>мотивтæ.</i> <i>Æмлз</i> <i>æвгæтæ</i> <i>«Æнкъард</i> <i>хъуыды»,</i> <i>«Тæхуды»,</i> <i>«Къæвда»-йы</i> <i>мидис</i> <i>æмæ</i> <i>сæйраг</i> <i>идейæтæ.</i></p>	<p>Регулятивон: ахуырадон нысан æвæрын, ахуырадон архæйдтытæ сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын</p> <p>базонæн уаа</p> <p>хи ныхас раст рацаразын зонын, проблемæ раст сбæрæг кæнын хъæугæ информаци ссарын зонын æмбаргæ куыст</p> <p>коммуникативон уаа</p> <p>фæрстытæ æвæрын, хи хъуыдытæ æргом кæнын, ахуырты æмгуыстады пълан аразын</p> <p>удгоймагон уаа</p> <p>æнкъарын ирон æвзæджы ахадындзинад нæ адæмы царды, мадæлон æвзæджы аивдзинад , Фыдыбæстæм æмæ мадæлон æвзагмæ уарзондзинад гурын</p>	
			<p><i>Адæмон</i> <i>хъайтары</i> <i>традицитæ</i> <i>Секъайы</i> <i>поэзийы.</i> <i>Поэты</i> <i>идеал-</i> <i>адæмы</i> <i>æфхæрды</i></p>	<p>Регулятивон: ахуырадон нысан æвæрын, ахуырадон архæйдтытæ сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын</p> <p>базонæн уаа</p> <p>хи ныхас раст рацаразын зонын, проблемæ раст сбæрæг кæнын хъæугæ информаци ссарын зонын æмбаргæ куыст</p> <p>коммуникативон уаа</p> <p>фæрстытæ æвæрын,</p>	

			<p>ныхмæ тохгæнæг идеал - Чермен</p>	<p>хи хъуыдытæ æргом кæнын, ахуырты æмгуыстады пълан аразын удгоймагон уаа æнкъарын ирон æвзаджы ахадындзинад нæ адæмы царды, мадæлон æвзаджы аивдзинад , Фыдыбæстæм æмæ мадæлон æвзагмæ уарзондзинад гурын</p>	
			<p>Секъайы баснятæ, сæ социалон мидис æмæ этикон хъуыдытæ «Сырды емынæ», «Минас»-ы.</p>	<p>Регулятивон: ахуырадон нысан æвæрын, ахуырадон архæйдтытæ сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын базонæн уаа хи ныхас раст рацаразын зонын, проблемæ раст сбæрæг кæнын хъæугæ информаци ссарын зонын æмбаргæ куыст коммуникативон уаа фæрстытæ æвæрын, хи хъуыдытæ æргом кæнын, ахуырты æмгуыстады пълан аразын удгоймагон уаа æнкъарын ирон æвзаджы ахадындзинад нæ адæмы царды, мадæлон æвзаджы аивдзинад , Фыдыбæстæм æмæ мадæлон æвзагмæ уарзондзинад гурын</p>	
			<p>Изложени. Секъайы уацмыстæй ист</p>	<p>Регулятивон: ахуырадон нысан æвæрын, ахуырадон архæйдтытæ сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын базонæн уаа</p>	

			скъуыддзагæй.	<p>хи ныхас раст рацаразын зонын, проблемæ раст сбæрæг кæнын хъæугæ информаци ссарын зонын æмбаргæ куыст</p> <p style="text-align: center;">коммуникативон уаа</p> <p>фæрстытæ æвæрын, хи хъуыдытæ æргом кæнын, ахуырты æмгуыстады пълан аразын</p> <p style="text-align: center;">удгоймагон уаа</p> <p>æнкъарын ирон æвзаджы ахадындынад нæ адæмы царды, мадæлон æвзаджы аивдынад , Фыдыбæстæм æмæ мадæлон æвзагмæ уарзондынад гурын</p>	
1			<p>Гурджибети</p> <p>Блашкайы</p> <p>царды</p> <p>хабæрттæ. Йе</p> <p>сфæлдыстады</p> <p>сæйраг</p> <p>мотивтæ.</p> <p>«Къоста»,</p> <p>«Магуыр усгур»,</p> <p>«Абырæг».</p>	<p>Регулятивон: ахуырадон нысан æвæрын, ахуырадон архæйдтытæ сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын</p> <p style="text-align: center;">базонæн уаа</p> <p>хи ныхас раст рацаразын зонын, проблемæ раст сбæрæг кæнын хъæугæ информаци ссарын зонын æмбаргæ куыст</p> <p style="text-align: center;">коммуникативон уаа</p> <p>фæрстытæ æвæрын, хи хъуыдытæ æргом кæнын, ахуырты æмгуыстады пълан аразын</p> <p style="text-align: center;">удгоймагон уаа</p> <p>æнкъарын ирон æвзаджы ахадындынад нæ адæмы царды, мадæлон æвзаджы аивдынад ,</p>	<p>. Гуырдыбетты Бласкъайы царды хабæрттæ. Йе сфæлдыстады сæйраг мотивтæ. «Къоста», «Магуыр усгур», «Абырæг». Комеди «Æдылы»-йы социалон конфликт. Хангуассæйы хъысмæт.</p>

				<p>Фыдыбастæм æмæ мадæлон æвзагмæ уарзондзинад гурын</p>	
			<p><i>Комеди</i> <i>«Æдылы»-йы</i> <i>социалон</i> <i>конфликт.</i> <i>Хангуассæйы</i> <i>хъысмæт.</i></p>	<p>Регулятивон: ахуырадон нысан æвæрын, ахуырадон архæйдтытæ сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын</p> <p>базонæн уаа</p> <p>хи ныхас раст рацаразын зонын, проблемæ раст сбæрæг кæнын хъæугæ информаци ссарын зонын æмбаргæ куыст</p> <p>коммуникативон уаа</p> <p>фæрстытæ æвæрын, хи хъуыдытæ æргом кæнын, ахуырты æмгуыстады пълан аразын</p> <p>удгоймагон уаа</p> <p>æнкъарын ирон æвзаджы ахадындынад нæ адæмы царды, мадæлон æвзаджы аивдзинад , Фыдыбастæм æмæ мадæлон æвзагмæ уарзондзинад гурын</p>	
1			<p><i>Ирон</i> <i>литературæ</i> <i>XX-æм æнусы</i> <i>райдайæны</i></p>	<p>Регулятивон: ахуырадон нысан æвæрын, ахуырадон архæйдтытæ сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын</p> <p>базонæн уаа</p> <p>хи ныхас раст рацаразын зонын, проблемæ раст сбæрæг кæнын хъæугæ информаци ссарын зонын æмбаргæ куыст</p> <p>коммуникативон уаа</p> <p>фæрстытæ æвæрын,</p>	

				<p>хи хъуыдытæ æргом кæнын, ахуырты æмгуыстады пълан аразын удгоймагон уаа æнкъарын ирон æвзаджы ахадындзинад нæ адæмы царды, мадæлон æвзаджы аивдзинад , Фыдыбæстæм æмæ мадæлон æвзагмæ уарзондзинад гурын</p>	
			<p>Цомахъы цард æмæ йе сфæлдыс-тад. «Тохы хъæр»-ы бæстæйы уавæр, йæ аххоссæгтæ, тохмæ сидт. «Фæдис» -ы, уайдзæф дызæрдыггæнæг фæлтæртæн.</p>	<p>Регулятивон: ахуырадон нысан æвæрын, ахуырадон архæйдтытæ сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын базонæн уаа хи ныхас раст рацаразын зонын, проблемæ раст сбæрæг кæнын хъæугæ информаци ссарын зонын æмбаргæ куыст коммуникативон уаа фæрстытæ æвæрын, хи хъуыдытæ æргом кæнын, ахуырты æмгуыстады пълан аразын удгоймагон уаа æнкъарын ирон æвзаджы ахадындзинад нæ адæмы царды, мадæлон æвзаджы аивдзинад , Фыдыбæстæм æмæ мадæлон æвзагмæ уарзондзинад гурын</p>	<p>. Цомахъы цард æмæ йе сфæлдыстад. «Тохы хъæр»-ы бæстæйы уавæр, йæ аххоссæгтæ, тохмæ сидт. «Фæдис» - ы, уайдзæф дызæрдыггæнæг фæлтæртæн. Дзыллæты ахадындзинад историон рæзты æмдзæвгæ «Адæм»-ы.</p>
			<p>Дзыллæты ахадындзинад историон</p>	<p>Регулятивон: ахуырадон нысан æвæрын, ахуырадон архæйдтытæ сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын базонæн уаа</p>	

			<p>рæзты æмдзæвгæ «Адæм»-ы.</p>	<p>хи ныхас раст рацаразын зонын, проблемæ раст сбæрæг кæнын хъæугæ информаци ссарын зонын æмбаргæ куыст</p> <p>коммуникативон уаа</p> <p>фæрстытæ æвæрын, хи хъуыдытæ æргом кæнын, ахуырты æмгуыстады пълан аразын</p> <p>удгоймагон уаа</p> <p>æнкъарын ирон æвзаджы ахадындынад нæ адæмы царды, мадæлон æвзаджы аивдынад , Фыдыбæстæм æмæ мадæлон æвзагмæ уарзондынад гурын</p>	
1			<p>Байаты Гаппо-æхсæнадон æмæ культурон архайæг, йæ цардвæндаг. «Мæлдзыг æмæ цъырцъыраг», «Дзæбидыр æмæ саг»-ы таурæгъон æмбисæндтæ.</p>	<p>Регулятивон: ахуырадон нысан æвæрын, ахуырадон архæйдтытæ сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын</p> <p>базонæн уаа</p> <p>хи ныхас раст рацаразын зонын, проблемæ раст сбæрæг кæнын хъæугæ информаци ссарын зонын æмбаргæ куыст</p> <p>коммуникативон уаа</p> <p>фæрстытæ æвæрын, хи хъуыдытæ æргом кæнын, ахуырты æмгуыстады пълан аразын</p> <p>удгоймагон уаа</p> <p>æнкъарын ирон æвзаджы ахадындынад нæ адæмы царды, мадæлон æвзаджы аивдынад ,</p>	<p>Байаты Гаппойы æхсæнадон æмæ культурон архайæг, йæ цардвæндаг. «Мæлдзыг æмæ цъырцъыраг», «Дзæбидыр æмæ саг»-ы таурæгъон æмбисæндтæ.</p>

				<p>Фыдыбастæм æмæ мадæлон æвзагмæ уарзондзинад гурын</p>	
2			<p><i>Тлатты Хохы цардвæндаг. Утопион уацмыс «Фын»-ы сюжетон мидис.</i></p>	<p>Регулятивон: ахуырадон нысан æвæрын, ахуырадон архæйдтытæ сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын</p> <p>базонæн уаа</p> <p>хи ныхас раст рацаразын зонын, проблемæ раст сбæрæг кæнын хъæугæ информаци ссарын зонын æмбаргæ куыст</p> <p>коммуникативон уаа</p> <p>фæрстытæ æвæрын, хи хъуыдытæ æргом кæнын, ахуырты æмгуыстады пълан аразын</p> <p>удгоймагон уаа</p> <p>æнкъарын ирон æвзаджы ахадындынад нæ адæмы царды, мадæлон æвзаджы аивдзинад , Фыдыбастæм æмæ мадæлон æвзагмæ уарзондзинад гурын</p>	<p>Тлатты Хохы цардвæндаг. Утопион уацмыс «Фын»-ы сюжетон мидис. «Фын» - фидæны цардарæзты ныв.</p>
			<p><i>«Фын» - фидæны цардарæзты ныв.</i></p>	<p>Регулятивон: ахуырадон нысан æвæрын, ахуырадон архæйдтытæ сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын</p> <p>базонæн уаа</p> <p>хи ныхас раст рацаразын зонын, проблемæ раст сбæрæг кæнын хъæугæ информаци ссарын зонын æмбаргæ куыст</p> <p>коммуникативон уаа</p> <p>фæрстытæ æвæрын,</p>	

				<p>хи хъуыдытæ æргом кæнын, ахуырты æмгуыстады пълан аразын удгоймагон уаа æнкъарын ирон æвзаджы ахадындзинад нæ адæмы царды, мадæлон æвзаджы аивдзинад , Фыдыбæстæм æмæ мадæлон æвзагмæ уарзондзинад гурын</p>	
1			<p>Цæголты Георгийы цардвæндаг æмæ сфæлдыстадон фæндаг. Георгийы ахаст Къостамаæ «Къостайы ингæны уæлхъус»</p>	<p>Регулятивон: ахуырадон нысан æвæрын, ахуырадон архæйдтытæ сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын базонæн уаа хи ныхас раст рацаразын зонын, проблемæ раст сбæрæг кæнын хъæугæ информаци ссарын зонын æмбаргæ куыст коммуникативон уаа фæрстытæ æвæрын, хи хъуыдытæ æргом кæнын, ахуырты æмгуыстады пълан аразын удгоймагон уаа æнкъарын ирон æвзаджы ахадындзинад нæ адæмы царды, мадæлон æвзаджы аивдзинад , Фыдыбæстæм æмæ мадæлон æвзагмæ уарзондзинад гурын</p>	<p>Цæголты Георгийы цардвæндаг æмæ сфæлдыстадон фæндаг. Георгийы ахаст Къостамаæ «Къостайы ингæны уæлхъус»</p>
2			<p>Коцойты Арсены цард æмæ æхсæнадон</p>	<p>Регулятивон: ахуырадон нысан æвæрын, ахуырадон архæйдтытæ сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын базонæн уаа</p>	<p>Коцойты Арсены цард æмæ æхсæнадон архайд. «Афтæ дæр ваййы»-ы мидис. «Цыппар æмæ</p>

			<p><i>архайд. «Афтæ дæр вæййы»-ы мидис.</i></p>	<p>хи ныхас раст рацаразын зонын, проблемаæ раст сбæрæг кæнын хъæугæ информаци ссарын зонын æмбаргæ куыст</p> <p>коммуникативон уаа</p> <p>фæрстытæ æвæрын, хи хъуыдытæ æргом кæнын, ахуырты æмгуыстады пълан аразын</p> <p>удгоймагон уаа</p> <p>æнкъарын ирон æвзаджы ахадындынад нæ адæмы царды, мадæлон æвзаджы аивдынад , Фыдыбæстæм æмæ мадæлон æвзагмæ уарзондынад гурын</p>	<p>ссæдз бон»-йы лæппуйы хъысмæт. Радзырд «Тазырæт»-ы конфликт. Базаргæджытæ æмæ хицауады æнаккаг митæ радзырд «Тохы бон»- ы. Коцойты Арсены сфæлдыстады ахадындынад ирон литературæйы.</p>
			<p><i>«Цыппар æмæ ссæдз бон»-йы лæппуйы хъысмæт.</i></p>	<p>Регулятивон: ахуырадон нысан æвæрын, ахуырадон архæйдтытæ сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын</p> <p>базонæн уаа</p> <p>хи ныхас раст рацаразын зонын, проблемаæ раст сбæрæг кæнын хъæугæ информаци ссарын зонын æмбаргæ куыст</p> <p>коммуникативон уаа</p> <p>фæрстытæ æвæрын, хи хъуыдытæ æргом кæнын, ахуырты æмгуыстады пълан аразын</p> <p>удгоймагон уаа</p> <p>æнкъарын ирон æвзаджы ахадындынад нæ адæмы царды, мадæлон æвзаджы аивдынад ,</p>	

				<p>Фыдыбастам æмæ мадæлон æвзагмæ уарзондзинад гурын</p>	
			<p><i>Радзырд «Тазырæт»-ы конфликт.</i></p>	<p>Регулятивон: ахуырадон нысан æвæрын, ахуырадон архæйдтытæ сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын</p> <p>базонæн уаа</p> <p>хи ныхас раст рацаразын зонын, проблемаæ раст сбæрæг кæнын хъæугæ информаци ссарын зонын æмбаргæ куыст</p> <p>коммуникативон уаа</p> <p>фæрстытæ æвæрын, хи хъуыдытæ æргом кæнын, ахуырты æмгуыстады пълан аразын</p> <p>удгоймагон уаа</p> <p>æнкъарын ирон æвзаджы ахадындзинад нæ адæмы царды, мадæлон æвзаджы аивдзинад , Фыдыбастам æмæ мадæлон æвзагмæ уарзондзинад гурын</p>	
			<p><i>Базаргæджытæ æмæ хицауады сенаккаг митæ радзырд «Тохы бон»- ы.</i></p>	<p>Регулятивон: ахуырадон нысан æвæрын, ахуырадон архæйдтытæ сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын</p> <p>базонæн уаа</p> <p>хи ныхас раст рацаразын зонын, проблемаæ раст сбæрæг кæнын хъæугæ информаци ссарын зонын æмбаргæ куыст</p> <p>коммуникативон уаа</p> <p>фæрстытæ æвæрын,</p>	

				<p>хи хъуыдытæ æргом кæнын, ахуырты æмгуыстады пълан аразын удгоймагон уаа æнкъарын ирон æвзаджы ахадындзинад нæ адæмы царды, мадæлон æвзаджы аивдзинад , Фыдыбæстæм æмæ мадæлон æвзагмæ уарзондзинад гурын</p>	
			<p><i>Коцойты Арсены сфæлдыстады ахадындзинад ирон литературæйы.</i></p>	<p>Регулятивон: ахуырадон нысан æвæрын, ахуырадон архæйдтытæ сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын базонæн уаа хи ныхас раст рацаразын зонын, проблемæ раст сбæрæг кæнын хъæугæ информаци ссарын зонын æмбаргæ куыст коммуникативон уаа фæрстытæ æвæрын, хи хъуыдытæ æргом кæнын, ахуырты æмгуыстады пълан аразын удгоймагон уаа æнкъарын ирон æвзаджы ахадындзинад нæ адæмы царды, мадæлон æвзаджы аивдзинад , Фыдыбæстæм æмæ мадæлон æвзагмæ уарзондзинад гурын</p>	
	1		<p><i>Илас Æрнигоны сфæлдыстад. «Арфæ ракæ»,</i></p>	<p>Регулятивон: ахуырадон нысан æвæрын, ахуырадон архæйдтытæ сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын базонæн уаа</p>	<p>Илас Æрнигоны сфæлдыстад. «Арфæ ракæ», «Сомы». Райгуырæн бæстæйы</p>

			<p>«Сомы». Райгуырæн бæстæйы хъысмæтыл сагъæс йæ æмдз. «Куы ркастæн», «Æрмыс иу мæн), «Хæрзбон.»</p>	<p>хи ныхас раст рацаразын зонын, проблемæ раст сбæрæг кæнын хъæугæ информаци ссарын зонын æмбаргæ куыст</p> <p>коммуникативон уаа</p> <p>фæрстытæ æвæрын, хи хъуыдытæ æргом кæнын, ахуырты æмгуыстады пълан аразын</p> <p>удгоймагон уаа</p> <p>æнкъарын ирон æвзаджы ахадындзинад нæ адæмы царды, мадæлон æвзаджы аивдзинад , Фыдыбæстæм æмæ мадæлон æвзагмæ уарзондзинад гурын</p>	<p>хъысмæтыл сагъæс йæ æмдз. «Куы ркастæн», «Æрмыс иу мæн), «Хæрзбон.»</p>
2			<p>Брытъиаты Елбыздыхъо. – ирон театр æмæ драматургийы бындурæвæрсæг.</p>	<p>Регулятивон: ахуырадон нысан æвæрын, ахуырадон архæйдтытæ сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын</p> <p>базонæн уаа</p> <p>хи ныхас раст рацаразын зонын, проблемæ раст сбæрæг кæнын хъæугæ информаци ссарын зонын æмбаргæ куыст</p> <p>коммуникативон уаа</p> <p>фæрстытæ æвæрын, хи хъуыдытæ æргом кæнын, ахуырты æмгуыстады пълан аразын</p> <p>удгоймагон уаа</p> <p>æнкъарын ирон æвзаджы ахадындзинад нæ адæмы царды, мадæлон æвзаджы аивдзинад ,</p>	<p>Брытъиаты Елбыздыхъо – ирон театр æмæ драматургийы бындурæвæрæг. Ирон сылгоймаджы хъысмæтыл сагъæс; драмæ «Дыууæ хойы» темæ. Феодалон мыггагон æгъдауттæ æмæ сæ фæстиуджытæ. Драмæйы конфликт. Асиат æмæ Хансиат – ирон сылгоймаджы ног типтæ. Фыдæлты мæлинаг æгъдаутты хъахъхъæнджытæ. Ног</p>

				<p>Фыдыбастам ама мадалон аьвагма уарзондзинад гурын</p>	<p>зондахаст хасджыта. (Хъамболат, Хъылцъыхъо, Пупа). Фаллойганег адамы сарибарыл тох трагеди «Амыран»-ы. Трагедийы сэйраг архайджыта. Бесайы фалгонц. Елбыздыхъо сфалдыстады ахадьндзинад ирон литературайы.</p>
			<p>Ирон сылгоймаджы хъысматыл сагъас; драма «Дыууа хойы» темæ.</p>	<p>Регулятивон: ахуырадон нысан аьварын, ахуырадон архайдтыта сбарæг канын, ахуыры фæстиуджыта рагацау сбарæг канын</p> <p>базонан уаа</p> <p>хи ныхас раст рацаразын зонын, проблема раст сбарæг канын хъаугæ информаци ссарын зонын æмбаргæ куыст</p> <p>коммуникативон уаа</p> <p>фарстыта аьварын, хи хъуыдыта æргом канын, ахуырты æмгуыстады пълан аразын</p> <p>удгоймагон уаа</p> <p>æнкъарын ирон аьваджы ахадьндзинад нæ адамы царды, мадалон аьваджы аивдзинад , Фыдыбастам ама мадалон аьвагма уарзондзинад гурын</p>	

			<p><i>Феодалон</i> <i>мыггагон</i> <i>æгъдæуттæ</i> <i>æмæ</i> <i>сæ</i> <i>фæстиуджытæ</i> <i>Драмæйы</i> <i>конфликт.</i></p>	<p>Регулятивон: ахуырадон нысан æвæрын, ахуырадон архæйдтытæ сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын</p> <p>базонæн уаа</p> <p>хи ныхас раст рацаразын зонын, проблемæ раст сбæрæг кæнын хъæугæ информаци ссарын зонын æмбаргæ куыст</p> <p>коммуникативон уаа</p> <p>фарстытæ æвæрын, хи хъуыдытæ æргом кæнын, ахуырты æмгуыстады пълан аразын</p> <p>удгоймагон уаа</p> <p>æнкъарын ирон æвзаджы ахадындзинад нæ адæмы царды, мадæлон æвзаджы аивдзинад , Фыдыбæстæм æмæ мадæлон æвзагмæ уарзондзинад гурын</p>	
			<p><i>Асиат</i> <i>æмæ</i> <i>Хансиат – ирон</i> <i>сылгоймаджы</i> <i>ног типтæ.</i></p>	<p>Регулятивон: ахуырадон нысан æвæрын, ахуырадон архæйдтытæ сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын</p> <p>базонæн уаа</p> <p>хи ныхас раст рацаразын зонын, проблемæ раст сбæрæг кæнын хъæугæ информаци ссарын зонын æмбаргæ куыст</p> <p>коммуникативон уаа</p> <p>фарстытæ æвæрын, хи хъуыдытæ æргом кæнын, ахуырты æмгуыстады пълан аразын</p>	

					<p align="center">удгоймагон уаа</p> <p>æнкъарын ирон æвзаджы ахадындзинад нæ адæмы царды, мадæлон æвзаджы аивдзинад , Фыдыбæстæм æмæ мадæлон æвзагмæ уарзондзинад гурын</p>	
				<p>Фыдæлты мæлинаг æгъдæутты хъахъхъæнджы тæ. Ног зондахаст хæсджытæ. (Хъамболат, Хъылцъыхъо, Пупæ).</p>	<p>Регулятивон: ахуырадон нысан æвæрын, ахуырадон архæйдтытæ сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын</p> <p align="center">базонæн уаа</p> <p>хи ныхас раст рацаразын зонын, проблемæ раст сбæрæг кæнын хъæугæ информаци ссарын зонын æмбаргæ куыст</p> <p align="center">коммуникативон уаа</p> <p>фарстытæ æвæрын, хи хъуыдытæ æргом кæнын, ахуырты æмгуыстады пълан аразын</p> <p align="center">удгоймагон уаа</p> <p>æнкъарын ирон æвзаджы ахадындзинад нæ адæмы царды, мадæлон æвзаджы аивдзинад , Фыдыбæстæм æмæ мадæлон æвзагмæ уарзондзинад гурын</p>	
				<p>Фæллойдæнæг адæмы сæрибарыл тох трагеди</p>	<p>Регулятивон: ахуырадон нысан æвæрын, ахуырадон архæйдтытæ сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын</p> <p align="center">базонæн уаа</p> <p>хи ныхас раст рацаразын зонын, проблемæ раст сбæрæг кæнын</p>	

			«Амыран»-ы.	<p>хъæугæ информаци ссарын зонын æмбаргæ куыст</p> <p>коммуникативон уаа</p> <p>фарстытæ æвæрын, хи хъуыдытæ æргом кæнын, ахуырты æмгуыстады пълан аразын</p> <p>удгоймагон уаа</p> <p>æнкъарын ирон æвзаджы ахадындзинад нæ адæмы царды, мадæлон æвзаджы аивдзинад , Фыдыбæстæм æмæ мадæлон æвзагмæ уарзондзинад гурын</p>	
			<p>Трагедийы сæйраг архайджытæ.</p> <p>Бесейы фæлгонц.</p>	<p>Регулятивон: ахуырадон нысан æвæрын, ахуырадон архæйдтытæ сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын</p> <p>базонæн уаа</p> <p>хи ныхас раст рацаразын зонын, проблемæ раст сбæрæг кæнын</p> <p>хъæугæ информаци ссарын зонын æмбаргæ куыст</p> <p>коммуникативон уаа</p> <p>фарстытæ æвæрын, хи хъуыдытæ æргом кæнын, ахуырты æмгуыстады пълан аразын</p> <p>удгоймагон уаа</p> <p>æнкъарын ирон æвзаджы ахадындзинад нæ адæмы царды, мадæлон æвзаджы аивдзинад , Фыдыбæстæм æмæ мадæлон æвзагмæ уарзондзинад гурын</p>	

			<p><i>Елбыздыхъойы сфæлдыстады ахадындзинад ирон литературæйы.</i></p>	<p>Регулятивон: ахуырадон нысан æвæрын, ахуырадон архæйдтытæ сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын</p> <p>базонæн уаа</p> <p>хи ныхас раст рацаразын зонын, проблемæ раст сбæрæг кæнын хъæугæ информаци ссарын зонын æмбаргæ куыст</p> <p>коммуникативон уаа</p> <p>фарстытæ æвæрын, хи хъуыдытæ æргом кæнын, ахуырты æмгуыстады пълан аразын</p> <p>удгоймагон уаа</p> <p>æнкъарын ирон æвзаджы ахадындзинад нæ адæмы царды, мадæлон æвзаджы аивдзинад , Фыдыбæстæм æмæ мадæлон æвзагмæ уарзондзинад гурын</p>	
			<p><i>Нывæцæн Брытъиаты Елбыздыхъойы сфæлдыстадмæ гæсгæ хи равзæрст темæтый.</i></p>	<p>Регулятивон: ахуырадон нысан æвæрын, ахуырадон архæйдтытæ сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын</p> <p>базонæн уаа</p> <p>хи ныхас раст рацаразын зонын, проблемæ раст сбæрæг кæнын хъæугæ информаци ссарын зонын æмбаргæ куыст</p> <p>коммуникативон уаа</p> <p>фарстытæ æвæрын, хи хъуыдытæ æргом кæнын, ахуырты æмгуыстады пълан аразын</p>	

				<p align="center">удгоймагон уаа</p> <p>æнкъарын ирон æвзаджы ахадындзинад нæ адæмы царды, мадæлон æвзаджы аивдзинад , Фыдыбæстæм æмæ мадæлон æвзагмæ уарзондзинад гурын</p>	
1			<p>Хъороты Дауыты цард æмæ сфæлдыстад «Æз нæ уыдтæн,гæды уыди».</p>	<p>Регулятивон: ахуырадон нысан æвæрын, ахуырадон архæйдтытæ сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын</p> <p align="center">базонæн уаа</p> <p>хи ныхас раст рацаразын зонын, проблемаæ раст сбæрæг кæнын хъæугæ информаци ссарын зонын æмбаргæ куыст</p> <p align="center">коммуникативон уаа</p> <p>фарстытæ æвæрын, хи хъуыдытæ æргом кæнын, ахуырты æмгуыстады пълан аразын</p> <p align="center">удгоймагон уаа</p> <p>æнкъарын ирон æвзаджы ахадындзинад нæ адæмы царды, мадæлон æвзаджы аивдзинад , Фыдыбæстæм æмæ мадæлон æвзагмæ уарзондзинад гурын</p>	<p>Хъороты Дауыты цард æмæ сфæлдыстад «Æз нæ уыдтæн,гæды уыди». Чиновникты фæлгонцтæ. Фæсдзæуины психологи уацмысы.</p>
1			<p>Чиновникты фæлгонцтæ. Фæсдзæуины психологи</p>	<p>Регулятивон: ахуырадон нысан æвæрын, ахуырадон архæйдтытæ сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын</p> <p align="center">базонæн уаа</p> <p>хи ныхас раст рацаразын зонын, проблемаæ раст сбæрæг кæнын</p>	

			уацмысы.	<p>хъæугæ информаци ссарын зонын æмбаргæ куыст</p> <p>коммуникативон уаа</p> <p>фарстытæ æвæрын, хи хъуыдытæ æргом кæнын, ахуырты æмгуыстады пълан аразын</p> <p>удгоймагон уаа</p> <p>æнкъарын ирон æвзаджы ахадындзинад нæ адæмы царды, мадæлон æвзаджы аивдзинад , Фыдыбæстæм æмæ мадæлон æвзагмæ уарзондзинад гурын</p>	
1			<p>Токаты</p> <p>Алиханы цард</p> <p>æмæ</p> <p>сфæлдыста-дыл</p> <p>афæлгæст.</p> <p>«Цыкурайы</p> <p>фæрдыг»-</p> <p>курдиат æмæ</p> <p>зонындзинады</p> <p>символ.</p>	<p>Регулятивон: ахуырадон нысан æвæрын, ахуырадон архæйдтытæ сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын</p> <p>базонæн уаа</p> <p>хи ныхас раст рацаразын зонын, проблемæ раст сбæрæг кæнын</p> <p>хъæугæ информаци ссарын зонын æмбаргæ куыст</p> <p>коммуникативон уаа</p> <p>фарстытæ æвæрын, хи хъуыдытæ æргом кæнын, ахуырты æмгуыстады пълан аразын</p> <p>удгоймагон уаа</p> <p>æнкъарын ирон æвзаджы ахадындзинад нæ адæмы царды, мадæлон æвзаджы аивдзинад , Фыдыбæстæм æмæ мадæлон æвзагмæ уарзондзинад гурын</p>	<p>Токаты Алиханы цард æмæ сфæлдыстадыл афæлгæст. «Цыкурайы фæрдыг»- курдиат æмæ зонындзинады символ. «Хохы цард» -ы хъынцъым хохаг магуыр адæмы уæззау царды æууæлтыл.</p>

1				<p>Цæлыккаты Ахмæты цард æмæ æхсæнадон архайд. Туркмæ лидзыны трагикон цауæй иуныв радзырд «Фæстаг бæх»- ы.</p>	<p>Регулятивон: ахуырадон нысан æвæрын, ахуырадон архæйдтытæ сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын</p> <p>базонæн уаа</p> <p>хи ныхас раст рацаразын зонын, проблемæ раст сбæрæг кæнын хъæугæ информаци ссарын зонын æмбаргæ куыст</p> <p>коммуникативон уаа</p> <p>фарстытæ æвæрын, хи хъуыдытæ æргом кæнын, ахуырты æмгуыстады пълан аразын</p> <p>удгоймагон уаа</p> <p>æнкъарын ирон æвзаджы ахадындзинад нæ адæмы царды, мадæлон æвзаджы аивдзинад , Фыдыбæстæм æмæ мадæлон æвзагмæ уарзондзинад гурын</p>	<p>Цæлыккаты Ахмæты цард æмæ æхсæнадон архайд. Туркмæ лидзыны трагикон цауæй иуныв радзырд «Фæстаг бæх»-ы. Уацмыс «Туг тугæй æхсадауы» - йы мидис.</p>
1				<p>Уацмыс «Туг тугæй æхсадауы» - йы мидис.</p>	<p>Регулятивон: ахуырадон нысан æвæрын, ахуырадон архæйдтытæ сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын</p> <p>базонæн уаа</p> <p>хи ныхас раст рацаразын зонын, проблемæ раст сбæрæг кæнын хъæугæ информаци ссарын зонын æмбаргæ куыст</p> <p>коммуникативон уаа</p> <p>фарстытæ æвæрын, хи хъуыдытæ æргом кæнын, ахуырты æмгуыстады пълан аразын</p>	

				<p style="text-align: center;">удгоймагон уаа</p> <p>æнкъарын ирон æвзаджы ахадындзинад нæ адæмы царды, мадæлон æвзаджы аивдзинад , Фыдыбæстæм æмæ мадæлон æвзагмæ уарзондзинад гурын</p>	
1				<p>Регулятивон: ахуырадон нысан æвæрын, ахуырадон архæйдтытæ сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын</p> <p style="text-align: center;">базонæн уаа</p> <p>хи ныхас раст рацаразын зонын, проблемæ раст сбæрæг кæнын хъæугæ информаци ссарын зонын æмбаргæ куыст</p> <p style="text-align: center;">коммуникативон уаа</p> <p>фарстытæ æвæрын, хи хъуыдытæ æргом кæнын, ахуырты æмгуыстады пълан аразын</p> <p style="text-align: center;">удгоймагон уаа</p> <p>æнкъарын ирон æвзаджы ахадындзинад нæ адæмы царды, мадæлон æвзаджы аивдзинад , Фыдыбæстæм æмæ мадæлон æвзагмæ уарзондзинад гурын</p>	
				<p>Регулятивон: ахуырадон нысан æвæрын, ахуырадон архæйдтытæ сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын</p> <p style="text-align: center;">базонæн уаа</p> <p>хи ныхас раст рацаразын зонын, проблемæ раст сбæрæг кæнын</p>	

				<p>хъæугæ информаци ссарын зонын æмбаргæ куыст</p> <p style="text-align: center;">коммуникативон уаа</p> <p>фарстытæ æвæрын, хи хъуыдытæ æргом кæнын, ахуырты æмгуыстады пълан аразын</p> <p style="text-align: center;">удгоймагон уаа</p> <p>æнкъарын ирон æвзаджы ахадындзинад нæ адæмы царды, мадæлон æвзаджы аивдзинад , Фыдыбæстæм æмæ мадæлон æвзагмæ уарзондзинад гурын</p>	
1				<p>Регулятивон: ахуырадон нысан æвæрын, ахуырадон архæйдтытæ сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын</p> <p style="text-align: center;">базонæн уаа</p> <p>хи ныхас раст рацаразын зонын, проблемæ раст сбæрæг кæнын хъæугæ информаци ссарын зонын æмбаргæ куыст</p> <p style="text-align: center;">коммуникативон уаа</p> <p>фарстытæ æвæрын, хи хъуыдытæ æргом кæнын, ахуырты æмгуыстады пълан аразын</p> <p style="text-align: center;">удгоймагон уаа</p> <p>æнкъарын ирон æвзаджы ахадындзинад нæ адæмы царды, мадæлон æвзаджы аивдзинад , Фыдыбæстæм æмæ мадæлон æвзагмæ уарзондзинад гурын</p>	

1				<p>Регулятивон: ахуырадон нысан æвæрын, ахуырадон архæйдтытæ сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын</p> <p style="text-align: center;">базонæн уаа</p> <p>хи ныхас раст рацаразын зонын, проблемæ раст сбæрæг кæнын хъæугæ информаци ссарын зонын æмбаргæ куыст</p> <p style="text-align: center;">коммуникативон уаа</p> <p>фарстытæ æвæрын, хи хъуыдытæ æргом кæнын, ахуырты æмгуыстады пълан аразын</p> <p style="text-align: center;">удгоймагон уаа</p> <p>æнкъарын ирон æвзаджы ахадындзинад нæ адамы царды, мадæлон æвзаджы аивдзинад , Фыдыбæстæм æмæ мадæлон æвзагмæ уарзондзинад гурын</p>	
34					